

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
«04» 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ

для студентів

спеціальності

014 Середня освіта

освітньо-професійна програма

Фізична культура

освітньо-професійний ступінь

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	<u>0825/21</u>
<u>Селуф</u> (підпис)	(прізвище, ініціали)
«	» 20 <u>21</u> р.

Київ – 2021

Розробник:

Беляєва Анна Володимирівна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Беляєва Анна Володимирівна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від 28 серпня 2021 р. № 1

Голова циклової комісії Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено

 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4,5 /135	
Курс	1	2
Семестр	2	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	3,5
Обсяг кредитів	1	3,5
Обсяг годин, в тому числі:	30	105
Аудиторні	14	50
Модульний контроль	2	6
Самостійна робота	14	49
Форма семестрового контролю	-	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - розвиток наукового психологічного мислення студентів; формування уявлень про розвиток психіки та свідомості, про психічні процеси та індивідуально-психологічні властивості особистості, про особливості поведінки особистості у діяльності та спілкуванні.

Основними завдання курсу є:

- вивчення основних поняття та закономірностей розвитку психіки людини з позицій системного підходу в психології;
- оволодіння навичками осмислення й трактування психологія як науки;
- ознайомлення з основними методами психологічних досліджень та механізмами формування психічних процесів, станів, властивостей людини.

Дисципліна «Психологія», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними, фаховими та предметними компетентностями:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність діяти етично, соціально, відповідально та свідомо.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
ЗК-2	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
ЗК-6	Здатність розуміти сутність і соціальну значущість майбутньої професії, вміти працювати у команді.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
ЗК-8	Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язки між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії. Здатність працювати в команді, здатність до	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7

	співпраці.	Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми у процесі професійної діяльності; здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність до адаптації в професійному середовищі та дії в нових ситуаціях.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність здійснювати рефлексивні процеси, що сприяють розвитку й саморозвитку.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
Фахові компетентності		
ФК-10	Здатність проводити різноманітні рухливі ігри з дітьми дошкільного і шкільного віку.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
ФК-11	Здатність аналізувати психологічний стан учнів під час занять фізичною культурою і спортом.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
ФК-12	Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію учнів у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність використовувати набуті знання для ефективного менеджменту	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність здійснювати професійні функції у процесі інклюзивного навчання, враховуючи різні освітні потреби учнів.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Формулювання цілей особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність до взаємодії з усіма учасниками	Модуль 1: 1-4

	навчально-виховного процесу.	Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
Предметні компетентності		
	Здатність і готовність до застосування знань з психології як науки про психологічні феномени, категорії та методи вивчення і опису закономірностей функціонування і розвитку психіки.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність розрізняти та аналізувати психічні явища	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Уміння визначати індивідуально-психологічні особливості особистості	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність створювати сприятливий психологічний клімат.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність формувати в собі позитивні риси особистості та поведінки	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з психології, для створення розвивального середовища.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність враховувати особливості природженої організації нервової системи в практичній діяльності та у спілкуванні з іншими	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність підбирати засоби впливу на особистість в залежності індивідуальних особливостей	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент:

- знає та розуміє сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання учнів **(ПРН-14)**;

- аналізує психічні процеси, стани та здоров'я учнів під час занять фізичною культурою і спортом **(ПРН-15)**;

- аргументує управлінські рішення для вирішення питань, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; має навички лідерства;

- встановлює зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами;
- планує освітню роботу з урахуванням індивідуальних можливостей дітей;
- вміє адаптуватися до нових ситуацій та здатен до професійної мобільності;
- вживає заходи щодо збереження фізичного і психічного здоров'я дітей та власного здоров'я;
- володіє здатністю до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;
- застосовує прийоми активізації вольової активності особистості;
- застосовує теоретичні знання з психології у повсякденному житті, створюючи умови, які забезпечують успіх діяльності;
- розпізнає емоційно-вольові прояви у дітей та дорослих;
- виявляє і вирішує проблеми, діє автономно, приймає самостійні рішення в професійній діяльності та несе за них відповідальність;
- вміє здійснювати рефлексію професійної діяльності для саморозвитку;
- діє на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі, поваги до різноманітності і мультикультурності, індивідуальних особливостей;
- прищеплює дітям загальнолюдські та національні цінності, норми суспільної моралі, повагу до різноманітності і мультикультурності, індивідуальних особливостей;
- здійснює суб'єкт-суб'єктну взаємодію і міжособистісне спілкування з дітьми;
- планує освітню роботу з урахуванням індивідуальних можливостей дітей з особливими потребами та складає прогнози щодо її ефективності;
- вміє вибудовувати сприятливий психологічний клімат у педагогічному та дитячому колективах.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						
	усього	лекції	сем.	практ.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Вступ до психології							
Тема 1. Психологія пізнання й навчання	7	2	2				3
Тема 2. Психологія творчості	8	2		2			4
Тема 3. Психологія особистості	7	2	2				3
Тема 4. Емоційно-почуттєвий світ людини	6	2					4
Модульний контроль	2						
Разом*	30	8	4	2			14
Разом за 2 семестр	30	8	4	2			14
Змістовий модуль 2. Психологія як наука. Пізнавальні психічні процеси							
Тема 1. Предмет психології. Методи психології.	7	2	2				3
Тема 2. Розвиток психіки і свідомість.	5	2					3
Тема 3. Відчуття і сприймання.	5	2					3
Тема 4. Увага.	5	2					3
Тема 5. Пам'ять.	5	2					3
Тема 6. Мислення і мовлення	7	2	2				3
Тема 7. Уява	7	2		2			3
Модульний контроль	2						
Разом *	43	14	4	2	-	-	21
Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально психологічні властивості особистості.							
Тема 1. Емоції та почуття.	5	2					3
Тема 2. Воля.	7	2	2				3
Тема 3. Темперамент.	5	2					3
Тема 4. Характер.	7	2		2			3
Тема 5. Здібності.	7	2	2				3
Модульний контроль	2						
Разом *	33	10	4	2	-	-	15
Змістовий модуль 4. Особистість в діяльності і спілкуванні							
Тема 1 Особистість. Самосвідомість	7	2	2				3
Тема 2 Діяльність	5	2					3
Тема 3 Спілкування	7	2	2				3
Тема 4 Міжособистісні відносини в групах	8	2		2			4
Модульний контроль	2						
Разом *	29	8	4	2	-	-	13
Разом за 3 семестр	105	32	12	6			49
Усього годин	135	40	16	8	-	-	63

* з урахуванням модульного контролю

5. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Психологія пізнання й навчання

Що вивчає «Психологія»? Як Я пізнаю світ? Основні психічні процеси.

Пам'ять як психічний процес. Прийоми мнемотехніки. Увага та її властивості.

Засоби розвитку уважності. Мислення. Розвиток здатності до аналізу, синтезу, абстрагування, суджень, висновків, гіпотез. Навчально-пізнавальні й академічні здібності.

Ключові слова. *Психологія, пам'ять, мислення, здібності, синтез, аналіз, увага.*

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 2, 5

Семінарське заняття 1. Психологія пізнання й навчання.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 2, 5

Тема 2. Психологія творчості.

Творчі здібності. Креативність. Обдарованість. Методи пошуку нового. Поняття про методи розвитку творчого мислення: мозковий штурм, метод гірлянд асоціацій, синтетика, методи теорії розв'язування винахідницьких задач (ТРВЗ).

Ключові слова. *Творчість, креативність, асоціації, обдарованість, талант.*

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 2, 5

Практичне заняття 1. Психологія творчості.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 2, 5

Тема 3. Психологія особистості

Вміння адекватно оцінювати себе Сильні та слабкі властивості моєї природи. Аналіз власних вчинків як засіб самосхвалення та самокритики, визначення перспектив самовдосконалення. Переживання власної гідності. Я в своїх очах та очима інших людей.

Ключові слова. *Особистість, темперамент, риси характеру, самостійність й залежність, самооцінка.*

Основна література: 1, 2, 4.

Додаткова література: 1, 3, 5

Семінарське заняття 2. Психологія особистості.

Основна література: 1, 2, 4.

Додаткова література: 1, 3, 5

Тема 4. Емоційно-почуттєвий світ людини

Емоції і почуття. Види емоційних станів. Агресивність. Переляк. Стрес. Байдужість. Доброзичливість. Альтернативи гніву, стресу, соціальному страху. Поняття про

конфлікт. Види й типи конфліктів. Карта конфлікту. Виникнення і протікання конфліктів. Моделі поведінки у конфлікті.

Ключові слова. *Емоції й почуття, воля, конфлікти, моделі поведінки, агресивність, стрес, доброзичливість.*

Основна література: 1,2, 4.

Додаткова література: 1, 3, 5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА. ПІЗНАВАЛЬНІ ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ

Тема 1. Предмет психології. Методи психології.

Психологія як наука. Огляд історії виникнення та становлення психології. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Поняття про побутову та наукову психологію. Сучасна система психологічних знань. Поняття про психіку, її функції та структура.

Поняття про психологічне дослідження. Класифікація методів психології.

Ключові слова. *Психологія, психіка, механізми психіки, психічні явища, психічна активність, психічні властивості, психічні процеси, психічне відображення, методи психології, спостереження, експеримент, опитування, тести.*

Основна література: 1,2, 3.

Додаткова література: 1,2,5

Семінарське заняття 3. Предмет психології. Методи психології.

Основна література: 1,2, 3.

Додаткова література: 1,2,5

Тема 2. Розвиток психіки і свідомість.

Свідомість як вищий рівень розвитку психіки. Розвиток та виникнення людської психіки. Свідомість та самосвідомість, їх визначення, умови формування та роль у психічному житті людини.

Ключові слова. *Подразливість, чуттєвість, тропізм, інстинкт, інтелектуальна поведінка, свідома діяльність, свідомість, самосвідомість.*

Тема 3. Відчуття і сприймання

Поняття про відчуття як основу всіх інших психічних процесів. Фізіологічне підґрунтя відчуттів. Класифікація і різновиди відчуттів. Основні властивості відчуттів (пороги чутливості, адаптація, взаємодія відчуттів, сенсibiliзація). Роль відчуттів у навчальній діяльності дітей та професійній діяльності дорослих.

Поняття про сприймання. Порівняльна характеристика психічних процесів відчуття та сприймання. Функції сприймання. Зв'язок сприймання з іншими психічними процесами. Властивості сприймання.

Специфічні види сприймання: сприймання простору, часу, руху, соціальне сприймання (людини людиною). Ілюзії, що при цьому мають місце. Вікові та індивідуальні особливості сприймань.

Ключові слова. *Відчуття, органи відчуттів, контактні відчуття, адаптація, сенсibiliзація, синтезія, поріг відчуттів. Сприймання, предметність, структурність, осмисленість, цілісність, константність, вибірковість, ілюзії, апперцепція, сприймання простору, сприймання часу, сприймання руху.*

Основна література: 1,2, 3.

Додаткова література: 1,4,5

Тема 4. Увага.

Поняття про увагу та її значення в діяльності людини. Фізіологічні основи уваги. Види уваги та їх характеристика. Властивості уваги. Теорії уваги. Індивідуальні особливості уваги. Розлади уваги. Розвиток уваги у дітей і дорослих.

Ключові слова. *Увага, мимовільна увага, довільна увага, після довільна увага, стійкість уваги, нестійкість уваги, переключення уваги, концентрація уваги, розподіл уваги, об'єм уваги, інтенсивність уваги, спрямованість уваги, активність уваги, форми уваги, уважність, неуважність.*

Основна література: 1, 3, 4..

Додаткова література: 2,3,5

Тема 5. Пам'ять

Поняття про пам'ять та її основні функції. Фізіологічні основи пам'яті. Теорії пам'яті. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення, забування. Види пам'яті. Ефективні прийоми запам'ятовування та боротьба з забуванням. Індивідуальні особливості пам'яті.

Значення пам'яті для діяльності та спілкування, сприймання людиною світу в цілому. Виховання та самовиховання пам'яті в різні вікові періоди.

Ключові слова. *Пам'ять, запам'ятовування, збереження, забування, відтворення, впізнавання, згадування, пригадування, спогади, короткочасна пам'ять, довгочасна пам'ять, оперативна пам'ять, довільне запам'ятовування, мимовільне запам'ятовування, смислове запам'ятовування, механічне запам'ятовування, мнемотехніка.*

Основна література: 1,2, 3.

Додаткова література: 1,3,5

Тема 6. Мислення і мовлення.

Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності. Соціальна природа та фізіологічні основи мислення. Теорії мислення. Функції мислення. Логічні форми мислення як продукти мисленневого процесу. Види мислення: понятійне, образне, наочно-образне, наочно-дійове. Індукція та дедукція. Різновиди мислення, їх місце в різних видах людської діяльності. Зв'язок мислення та мови. Індивідуальні особливості мислення, групове вирішення задач. Індивідуальні якості інтелекту.

Ключові слова. *Мислення, аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація, систематизація, судження, умовиводи, поняття, проблемна ситуація, задача, гіпотеза, наочно-дійове мислення, наочно-образне мислення, словесно-логічне мислення.*

Основна література: 1, 2, 3, 5.

Додаткова література: 1, 4, 6

Семінарське заняття 4. Мислення і мовлення.

Основна література: 1, 2, 3, 5.

Додаткова література: 1, 4, 6

Тема 7. Уява.

Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Фізіологічні основи процесів уяви. Процес створення образів уяви. Види уяви. Мрія. Роль уяви в ігровій діяльності дитини і творчій діяльності дорослого. Розлади уяви.

Індивідуальні відмінності уяви. Прийоми створення образів уяви та їх характеристика.

Ключові слова. *Уява, довільна та мимовільна уява, репродуктивна та творча уява, мрія, доповнення, аглютинація, гіперболізація, акцентування, схематизація, типізація.*

Основна література: 1, 3, 5.

Додаткова література 2, 3, 5

Практичне заняття 2. Дослідження пізнавальних психічних процесів.

Основна література: 1, 3, 5.

Додаткова література 2, 3, 5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА СФЕРА ТА ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Тема 1. Емоції та почуття

Поняття про емоції та почуття. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів. Основні теорії, які пояснюють механізми виникнення емоцій. Основні функції та властивості емоцій. Вираження емоцій і почуттів. Форми переживання емоцій і почуттів. Вищі почуття. Психічні стани особистості: психічна напруга, втома, стрес, депресія і т.п. Стрес та шляхи його подолання.

Ключові слова. Почуття, емоції, стенічні та астенічні почуття, емоційний тон, настрій, афекти, пристрасті, стреси, фрустрація, моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні почуття.

Основна література: 1, 2, 3, 4.

Додаткова література: 2, 5, 6

Тема 2. Воля

Поняття про волю. Класифікація вольових дій. Довільні дії та їх особливості. Аналіз складної вольової дії. Основні вольові якості особистості. Безвілля, його причини і подолання. Вольова діяльність людини. Розвиток сили волі.

Ключові слова. *Воля, мимовільні дії, вольові дії, вольове зусилля, бажання, боротьба мотивів, прийняття рішення, сила волі, безвілля.*

Основна література: 1, 2, 3, 4.

Додаткова література: 2, 5, 6

Семінарське заняття 5. Емоційно-вольова сфера

Основна література: 1, 2, 3, 4.

Додаткова література: 1, 2, 3

Тема 3. Темперамент.

Поняття про темперамент. Теорії темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту.

Типи темпераменту та їх психологічна характеристика. Позитивні та негативні якості кожного типу темпераменту. Темперамент і проблеми виховання. Відсутність «чистих» видів темпераментів, їх поєднання, що є характерним для більшості людей. Вплив темпераменту на діяльність людини.

Ключові поняття. *Темперамент, тип вищої нервової діяльності, сила нервових процесів, рухливість нервових процесів, зрівноваженість нервових процесів, екстраверсія, інтроверсія, сенситивність, реактивність, пластичність, ригідність, резистентність. холерик, флегматик, меланхолік, сангвінік.*

Основна література: 1, 2, 3, 4.

Додаткова література: 2, 5, 6

Тема 4. Характер

Поняття про характер. Історія вчення про характер. Структура характеру. Типове, індивідуальне і вікове в характері людини. Основні риси характеру та залежність між ними.

Акцентуації характеру як загострення його окремих рис та їх класифікація (К.Леонгард, О.Личко). Вплив середовища і виховання на формування характеру. Значення характеру в діяльності та поведінці людини.

Ключові слова. *Характер, структура характеру, типи характеру, акцентуація, риси характеру.*

Основна література: 1, 2, 3, 5.

Додаткова література: 1, 2, 3

Практичне заняття 3. Дослідження темпераменту і характеру.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 4

Тема 5. Здібності.

Поняття про здібності. Задатки як біологічні передумови розвитку здібностей. Різниця між здібностями та знаннями, уміннями і навичками. Структура здібностей. Різновиди здібностей. Здібність і продуктивність діяльності.

Обдарованість, талант, геніальність. Розвиток особистості. Індивідуальні відмінності в здібностях людей.

Ключові слова. *Здібності, структура здібностей, загальні здібності, спеціальні здібності, задатки, обдарованість, талант, геніальність.*

Основна література: 1, 2, 3, 5.

Додаткова література: 1, 2, 3

Семінарське заняття 6. Здібності.

Основна література: 1, 2, 3, 5.

Додаткова література: 1, 2, 3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ОСОБИСТІСТЬ В ДІЯЛЬНОСТІ І СПІЛКУВАННІ

Тема 1. Особистість. Самосвідомість.

Поняття про особистість у психології. Індивід. Особистість. Індивідуальність. Прояв індивідуальності в темпераменті, характері, здібностях, якостях пізнавальних процесів, стилі діяльності. Проблема співвідношення біологічного та соціального в структурі особистості. Структура особистості та її психологічні характеристики. Активність особистості та її джерела. Спрямованість як стержнева характеристика особистості. Форми спрямованості особистості: інтереси, переконання, схильності, світогляд, установки, потяги, мотиви. Класифікація мотивів по Маслоу. Самосвідомість особистості, її самооцінка та рівень домагань. Психологічний захист особистості. Концепція розвитку особистості. Рушійні сили розвитку. Основні властивості особистості.

Ключові слова. *Індивід, особистість, індивідуальність, структура особистості, активність, мотив, інтерес, ідеали, переконання, цілі, установки, навички, рівень домагань, самооцінка, самосвідомість, я-образ, самоусвідомлення, Я-концепція*

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 4

Семінарське заняття 7. Особистість. Самосвідомість.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 4, 5

Тема 2. Діяльність.

Поняття про активність, діяльність та поведінку. Основні характеристики і структура активності та діяльності. Структура діяльності – мотиви, цілі, дії, засоби діяльності. Мотиви – близькі, далекі; особистісні, суспільні. Цілі – близькі, далекі; особистісні, суспільні. Дії – зовнішні, предметні, внутрішні, розумові. Засоби діяльності – вміння, навички.

Єдність свідомості і діяльності, їх психологічна характеристика. Професійна діяльність.

Ключові слова. *Активність, діяльність, характеристики діяльності, структура діяльності, види діяльності: гра, навчання, праця.*

Основна література: 1, 2, 3, 5.

Додаткова література: 1, 2, 3

Тема 3. Спілкування. Поняття про спілкування. Структура спілкування, Види спілкування. Педагогічне спілкування. Комунікативна, інтерактивна, перцептивна функції.

Ключові слова. *Спілкування.. Спілкування формальне й неформальне. Педагогічне спілкування. Стилi спілкування.*

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 5

Семінарське заняття 8. Діяльність. Спілкування.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 5

Тема 4. Міжособистісні відносини в групах. Поняття про групу й колектив. Класифікація колективів і груп. Конфлікти. Лідерство. Соціально-психологічний клімат.

Ключові слова. *Лідерство. Конфлікт. Психологічне сумісництво. Колектив. Група.*

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 5

Практичне заняття 4. Використання методик соціометрії і референтометрії.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 5

6. Контроль навчальних досягнень

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
1	2	3
Початковий	1	Студент може розрізнити об'єкт вивчення і відтворювати деякі його елементи
	2	Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність елементарно викладати думки
	3	Студент відтворює менше половини навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання
Середній	4	Студент знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту навчального посібника або пояснення викладача, повторити за зразком певну операцію.
	5	Студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями сформулювати визначення понять.
	6	Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки
Достатній	7	Студент правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, вміє

		наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні дії.
	8	Знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, застосовувати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його повна логічна, обґрунтована але з деякими неточностями.
	9	. Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації
Високий	10	Студент володіє глибокими і міцними знання, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмету, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерело інформації та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми. Визначає програму особистої пізнавальної діяльності.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляти власне ставлення до неї. Розвиває свої обдарування і нахили.

6.2. Завдання для самостійної роботи

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання.

Змістовий модуль 1 Вступ до психології

Тема 1 Психологія пізнання й навчання

1. Опишіть основні прийоми мнемотехніки.
2. Охарактеризуйте зорові ілюзії та причини їх виникнення.

Тема 2 Психологія творчості

1. Розкрийте сутність і значення відтворюючої уяви; наведіть приклади дії відтворюючої уяви при вивченні різних навчальних предметів.
2. Виконайте завдання тесту Торренса та проаналізуйте власні продукти діяльності.

Тема 3 Психологія особистості

1. Розробіть таблицю характерологічних рис особистості Опишіть свій характер спираючись на розроблену вами таблицю.
2. За допомогою кола Айзенка визначте свій характер. Опишіть типи темпераментів за Айзенком.

Тема 4. Емоційно-почуттєвий світ людини

1. Охарактеризуйте вольові якості своєї особистості. Вкажіть шляхи формування та розвитку вольових якостей.
2. Опишіть основні емоційні стани.

Змістовий модуль 2. Психологія як наука. Пізнавальні психічні процеси

Тема 1. Предмет психології. Методи психології.

1. Обґрунтуйте сутність і зміст предмета психології. Визначте структуру сучасної психології.
2. Розробіть таблицю основних й допоміжних методів загальної психології.

Тема 2. Розвиток психіки і свідомість

1. Схематичні зобразіть основні форми прояву психіки та їх взаємозв'язок.
2. Чому І.П. Павлов інтелектуальну форму поведінки тварин назвав «елементарною розсудливістю»?

Тема 3 Відчуття і сприймання

1. Висловіть свою думку: чому в звичайному житті слова «відчуття» і «сприймання» часто використовуються як синоніми.
2. Охарактеризуйте основні типи відчуттів. Що таке верхній поріг чутливості? Що таке нижній поріг чутливості?

Тема 4. Увага

1. Прокоментуйте вислів К. Д. Ушинського: «Увага — це ті єдині двері нашої душі, через які, безумовно, проходить все із зовнішнього світу, що тільки входить до свідомості».
2. Складіть таблицю характерних особливостей уваги за зразком:

Назва особливості уваги	Визначення	Фізичні основи	Умови
-------------------------	------------	----------------	-------

Тема 5 Пам'ять

1. Визначте фактори, які сприяють кращому запам'ятовуванню інформації.
2. Розробіть правила роботи з пам'яттю.

Мислення і мовлення

1. Вкажіть на відмінності усного мовлення від письмового та відзначте, яким чином дані відмінності мають враховуватися людиною в практичній діяльності?
2. Опишіть всі види мовлення.

Тема 7. Уява

1. Розкрийте своєрідність уяви як специфічного пізнавального процесу
2. Схематично зобразіть загальне й відмінне між мисленням і уявою.

Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально психологічні властивості особистості

Тема 1. Емоції та почуття

1. Опишіть ключові моменти психологічних теорій емоцій
2. Дайте загальну характеристику емоційної сфери людини. Охарактеризуйте поняття «емоція».

Тема 2. Воля

1. Обґрунтуйте важливість вольової активності в діяльності людини.
2. Розкрийте роль цілеспрямованості у діяльності людини . Які чинники зумовлюють вольові процеси?

Тема 3. Темперамент

Розкрийте зв'язок темпераменту і нервової системи.

Виберіть і заповніть таблицю, які з перерахованих особливостей характеризують тип темпераменту сангвініка, меланхоліка, холерика, флегматика: енергійність, тривала працездатність, підвищена активність, гарячковість, терпіння, стриманість, повільність рухів та мови, дуже швидка зміна почуттів та настрою, виразність міміки та пантоміміки, гіперсензитивність, збуджений стан, швидке пристосування до нових обставин, пригніченість та розгубленість при невдачах, поверхневність у сприйнятті людей та явищ, самоконтроль, тривожність.

Тип темпераменту	Характеристика темпераменту
------------------	-----------------------------

Тема 4. Характер

1. У чому проявляється акцентуація характеру особистості? Яким є механізми формування властивостей характеру?
2. Опишіть акцентуації характеру підлітків за А.Є. Личко.

Тема 5. Здібності

1. Розкрийте взаємозв'язок та відмінність понять «обдарованість», «задатки», «здібності», «геніальність».
2. Встановіть зв'язок між здібностями та іншими властивостями особистості (почуття, вольові якості, працелюбство, вимогливість)

Змістовий модуль 4. Особистість в діяльності і спілкуванні (16 год.).

Тема 1 Особистість. Самосвідомість

1. Проаналізуйте співвідношення понять «людина», «особистість», «індивідуальність».
2. Зіставте поняття самосвідомості та Я-концепції.
3. Опишіть способи психологічного захисту особистості.

Тема 2 Діяльність

1. Дайте визначення поняттю «діяльність». Охарактеризуйте зв'язок між потребами і діяльністю.
2. Які характерні ознаки гри як різновиду діяльності? Узагальніть інформацію у вигляді таблиці.

Тема 3 Спілкування

1. Розкрийте роль спілкування у формуванні особистості.
2. Опишіть модель комунікативного процесу за Лассуелу.

Тема 4 Міжособистісні відносини в групах

1. Опишіть загальну структуру соціально-психологічного клімату колективу.
2. Класифікуйте у вигляді таблиці колективи й групи (за змістом, за способом об'єднання, за розміром, за спеціальним статусом, за взаємозв'язком, за рівнем розвитку, за значимістю, за контактом з іншими групами).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в письмовій формі і містить 12 різних за формою тестів. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану, встановлені графіком навчального процесу.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни.

Контроль навчальної діяльності студентів здійснюється за 12-бальною шкалою.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка за 12-ти бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100 - бальною шкалою
12	A	98-100
11	A	94-97
10	A	93-90
9	B	89-86
8	B	85-82
7	C	81-75
6	D	74-69
5	E	68-65
4	E	64-60
3	FX	59-35
2	F	34-20
1	F	19-1

7. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія»

Разом 135 год., лекції 40 год., семінарські заняття – 16 год., практична робота - 8 год., самостійна робота – 63 год., модульний контроль – 8 год.

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2							Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4			
Назва модуля	Вступ до психології				Психологія як наука. Пізнавальні психічні процеси							Емоційно-вольова сфера та індивідуально психологічні властивості особистості					Особистість в діяльності і спілкуванні			
Тема	1	2	3	4	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	1	2	3	4
Теми лекції	Психологія пізнання й навчання	Психологія творчості	Психологія особистості	Емоційно-почуттєвий світ людини	Предмет психології. Методи психології.	Розвиток психіки і свідомість.	Відчуття і сприймання.	Увага	Пам'ять.	Мислення і мовлення	Уява	Емоції та почуття.	Воля.	Темперамент	Характер.	Здібності.	Особистість. Самосвідомість	Діяльність	Спілкування	Міжособистісні відносини в групах
Теми семінарських занять	Психологія пізнання й навчання		Психологія особистості		Предмет психології. Методи психології.					Мислення і мовлення			Емоційно-вольова сфера			Здібності.	Особистість. Самосвідомість.		Діяльність. Спілкування	
Теми практичних Занять		Психологія творчості									Пізнавальні психічні процеси				Темперамент і характер					Міжособистісні відносини в групах
Самостійна робота	Пункт 6.2.																			
Види поточного контролю	Модульний контроль №1				Модульна контрольна робота №2							Модульна контрольна робота №3					Модульна контрольна робота №4			
Підсумковий контроль	Залік																			

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Варій М. Й., Терлецька Ю. М. Психологія : підручник / М. Й. Варій, Ю. М. Терлецька. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 292 с.
2. Загальна психологія. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. та ін. Підручник. – К.: Каравела, 2019. - 464 с.
3. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 296 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник: Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 272 с.
5. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник. Київ : Кондор, 2012. – 576 с. Режим доступу: <https://westudents.com.ua/knigi/503-zagalna-psihologiya-pavelkv-rv.html>

Додаткова:

1. Варій М. Й. Основи психології і педагогіки: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] / М. Й. Варій, В. Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 548 с.
2. Власова О. І. Основи психології і педагогіки [Текст] : підручник / Олена Іванівна Власова, А. А. Марушкевич. – Рек. МОН. – К. : Київський університет, 2009. – 255 с.
3. Ільїна Н. М. Загальна психологія: теорія та практикум: навч. посібник / Н. М. Ільїна, С. О. Мисник – Суми. Університетська книга, 2017. – 352с.
4. Ковальчук О. Б. Основи психології та педагогіки [Текст] : навч. посіб. / Оріся Богданівна Ковальчук, С. Я. Когут ; за заг. ред. Л.Ковальчук. – Рек. МОН. – Львів : ВЦ ЛНУ ім. І.Франка, 2009. – 624 с.
5. Основи психології : підручник / О. В. Киричук, В. А. Роменець, Т. С. Кириленко [та ін.]; ред. О. В. Киричук, В. А. Роменець. – 6-е вид., стереотип. – Київ: Либідь, 2006. – 632 с.: іл.
6. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 3-тє вид./ Ю.О. Приходько, В.І Юрченко — К.: Каравела,. 2016. – 320 с.
7. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с.
8. Психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. І. Ф. Прокопенка; худож.-оформлювач Ю. Ю. Романіка. – Харків: Фоліо, 2012. – 863 с. Режим доступу: <https://textbook.com.ua/psihologiya/1590680340>
9. Савчин М. В. Загальна психологія. Навч. посіб. 3-тє видання, перероблене, доповнене (ВЦ “Академія”). – К.: Альма-матер, 2020. – 344 с.